

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De eucharistia - Cod. Ettenheim-Münster 284

[S.l.], [17. Jahrh.]

Abschnitt

[urn:nbn:de:bsz:31-130002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130002)

vices maas. sic go ptt respoo a singula et
offat a solut de confessioe im se, p. etm de mdo
pa hoc confessioe gtingit, de remanentibz
accusibz Chri sacramali profia deprentia
et aliis huiusm. hoc arto examinandis. A. 2
de usu effectu ac ministro sacram. eucharistie.

Artus II. De usu effectu ac mi- nistro Eucharistie.

Quaestio erunt sectioz in 1. de usu huius sacrami im se qd
rebiduat et ad alibi dicta. In 2. an sit de necessitate
sumere hoc sacram sub dupli spee, qudo operat graa, et an
maiore sub dupli spee? In 3. de effectibz huius sacrami. in 4.
de ministro agemus, et in inuidtia dicentur hinc et ex pra.

Sect. I. De usu Sacrami Eucharistie im se.

Uti Sacrami Eucharistie sacra fidelium quoniam
intelligit, de qua in quoniam, qua pleraque in 1. quoniam
huius tract. a. 2. explicata fuerunt, ea etiam
hic explicabimus, quoniam ibi deest, quoniam postea et sequentia,
170.

et ptt.
3. dicitur quod
enclipe ptt
9. a. fedelie
laromale
y kband in
e illam
to go ptt
corruque
ee amon
e ad huc
ell ptt
fra ptt
nupto em
Dni ptt
illao ex ptt
et idas cum
lio ptt
thibz ptt
pitt ptt
e ptt
expisem ptt

1.º An Dns dicitur discipulis suis hoc sacrum dedit,
illud etiam ipse sumpturum? 2.º An si species
transformatæ fuerint & miraculæ, ipse etiam
sumenda sint? 3.º quibus dandum sit hoc sa-
crum. Ante hoc non notandum est ex dictis
usque huius sacrum non esse de necessitate sacrum
ut contra Lutheranos et alios definiunt
Trid. Sess. 13. Can. 4. sed D. N. I. Christum
verum Deum atque hominem, verum realem ac substantialem
sub specie illarum rerum sublimi stationem
post panis et vini generacionem, neque hoc
in se jugare, ut ipse Salvator noster pro
ad dexteram Patris in caelis aspicitur iuxta
modum existendi naturalis, et ut nulli, nilominus
aliis in locis sacramentaliter presens sua
Substantia nobis adsit eadem existendi ratione ut
ait Trid. il. Sess. c. 1. quam etiam vobis experi-
mentis, vix, propinquant, possibile in se. Deo
cogitatione & fide illustrata assequi potest
et constantem credere debemus.

Ad hoc melius integranda nota, quod S. D. in 4.
d. 8. q. 2. a. 1. q. 2. glossatque super eo, quod in
S. Evangelio illud aujite. et manducate

fore operatio promittij, de ta nisi hoc
 factum in upe gisteret, illa p[ro]p[ri]e postponenda
 qm promittenda uideant. sic uult S. D. loc. cit.
 In hoc sacro st. duo, scilicet operatio mas,
 et usq[ue] mas operata, et hoc duo s[un]t u[er]ba Dni
 exprimitur, in hoc em qd di: aujite et man-
 ducate ex hoc ois p[re]cipij usq[ue] factum,
 in hoc am qd di: hoc e[st] co[m]m[un]e u[er]b[um] tradi-
 mas operas: et h[oc] q[ui]a operas mas
 e[st] ad u[er]u[m] fidelium, ideo usq[ue] promittij in de-
 monstrare factum, qm[od]o se[qu]a in exeuoe,
 q[ui]a finis e[st] prior in i[n]t[er]u[en]t[io]e et g[ra]t[ia]e, et
 ult[im]o in g[ra]t[ia]e. i. S. D. Erant q[ui]o illa u[er]ba
 aujite et manducate e[st] Dno promittenda
 ad h[ab]e[nd]u[m] fine[m] operatio[rum] q[ui] e[st] usq[ue] fidelium
 S. Exhristii cibi, q[ui] in g[ra]t[ia]e prior e[st] qm
 operas, at in exeuoe recep[er]u[n]t subseq[ue]nt[er] ad
 ipsa[m] operatio[n]em g[ra]t[ia]m.
 Unde n[on] e[st] audiendi ut reba aduertit S. D. 171.
 ut: d. q. i. a. i. q. i. ad p[er]tinet. Qui l. putant Dno p[ro]fesse
 excludia usq[ue], et hoc factum sine o[ra]t[io]e p[ro]f[er]a
 ubi operate, p[ro]fata am u[er]ba h[ab]u[er]u[n]t
 Felipe et alii subijp[er]is operarent h[ab]u[er]u[n]t p[ro]f[er]a.

factum deli
 de h[ab]e[re]
 alu, ipse de
 ut hoc fa
 ut e[st] u[er]b[um]
 p[ro]f[er]a
 p[ro]f[er]a
 N: S. Q[ui]
 alu ad p[ro]f[er]
 ad p[ro]f[er]
 aeri, p[ro]f[er]
 hoc n[on] p[ro]
 deal u[er]b[um]
 mult[um] alu
 p[ro]f[er]a p[ro]
 andi u[er]b[um]
 ubi u[er]b[um]
 h[ab]u[er]u[n]t
 p[ro]f[er]a p[ro]
 S. D. in f
 o, q[ui] in
 manducate

Nec audiendi alii qui arbitrantur, quod quidem Dominus
sub forma verbi operaretur, alia tamen quam ea,
sub qua modo Euliam operaretur, licet forma illa
ignota sit. Nec alii, qui dicunt. Tamen
quidem eadem forma qua nos utimur operaretur,
sed ea his protulisset, sed occurreret ut
operaretur, sed vero aperte ut discipulis
suis quod fumerent indicaret, et operare
doceret, tamen in hoc tamen indicandi et in-
struendi non vero operandi, dicens, accipite
et manducate, hoc est per sed ut S. D. et D.
Bonas. cit. d. dicendum est, quod alii melius dicunt,
quod Christus eadem verba operantis tamen seculi protulit
et eis se solatis seculi corpori sui ope-
ravit, et forma operandi discipulos suos
edocuit, imprimis enim hoc tradidit quibus
Christus et Thelgus gratia paucos, 2.º. et. prout
ut seculi utrumque operaret, seculi corpori
sui operaret, et discipulos suos formam
edoceret, in igitur hoc seculi operantis scrip-
tura, et aliam non credendum sit, l. quod Dominus
aliter seculi quam docuit, ut 1.º. sententia dicit, l. quod
alio docuit quam seculi, ut 2.º. sententia innuit,

P. qd Dny mdu celavit ut feuit ut 3.^{ia}
 sentia docet, oino dicendu e, Inu' aueripe
 panem suplicem benedixipe n' gferative
 p. sanctificando, postmdu dixipe fram
 gferatoz: hoc e p et sic gferatu dedipe
 discipulis suis suil gferans, et qm do gfer
 rarent discipulos crediens, qd etm Eulid
 p.avis gmendat, qca p. respicienda e
 magis qm cuiusq. doctrina Dis Eulia
 am vba gferatoz n' bis, p. seel tm p.
 nentiat: qoz Ja' ad p.ostam:

Queriz l. an Dny gferans corpg suu, illiqz 172.
 discipulis distribuens, ipse qoz corpg suum
 p.ussit? R. affirmative ad S. D. hic
 q. 81. a. i. qz probat id ex D. Hieronimo di-
 cente: Dny IESUS ipse g.iva et g.iviul, ipse
 g.uedens et qz g.uediz, p. postea S. D. in O. sic
 dicit: qdam dixerunt, qd Chy in cena corpg
 et sanguine suu discipulis tradidit n' tm
 ipse p.ussit, p. hoc n' g.ueniens dij, quia
 Chy ea qca ab alio observanda iapituit
 ipse p.ing observavit, unde ipse p.ig g.vari

vultum quoniam aliis Epitome imponeret su-
ad Act. 1. Caput Iesus facere et do-
cere unde Iesus primus corpus et san-
guine suum sumpsit et postea dedit
discipulis manducare, et hoc est quod Lutherus,
Lexus illo: cum manducaret et bibisset, dicit
glossa: quod Christus manducavit et bibit in con-
tra corpus et sanguinem sui pro omnibus discipu-
lis tradidit, unde quia iuxta participia-
verunt carni et sanguini et Iesus par-
ticipavit eidem i. d. Cuiusmodi D. Pons:
in 4. d. g. q. 4. sub litt. D. in O dicens: quia
dicere voluerunt, quod nullo modo Christus corpus
suum sumpsit, verum tamen nunc quod dicitur,
quod Christus manducavit pro omnibus sicut dicitur
Epitome quod primum bibit re alii potus sanguinis
abhorrentes et in fine dicit Christum
hoc fecisse in epistula, ex quo patet quod
esse sentia Domini corpus suum et Iesus man-
ducare, ad discipulis dedit, id est ob du-
plicem causam 1. quia Christus non docuit sola voce
sed etiam factis et opere, 2. quia discipuli

abhorre pueri manducate eorū et
 potatem sanguinis huius magistri sui et
 ides querens erat ut ipse pueri fumeret, et
 exemplū daret, et hoc L. D. etm colligit
 ex scriptura dicitur ad i. ad i. ait; qd in Evan-
 gelio legi qd Christus accepit panem et calicem,
 ne integrum qd solū accepit in manibus
 ut quidam dicunt, sed eo modo accepit qd aliis
 accipiendum tradidit, unde cum discipulis di-
 xerit accipite et comedite, et istum accipite
 et bibite, integrum e qd ipse Dominus accipiens
 comederit et biberit unde quidam dicunt:

Rex sedet in cona turba in die duodena
 se tenet in manibus se cibatur ipse cibis: d. P.

Nec dicas 1.º nemo potest aut accipit seipsum 173.
 in seipso nisi forte voce partium, atq; si
 Christus sum corpus et sanguis sum, hinc
 seipsum in seipso; qd videtur qd Christus seipsum
 sumere:

2.º Id qd non habet Christus non fecit aut sumpsit
 atq; seipsum manducare non potest qd.

3.º Christus se non manducavit seipsum, qd nec fecit etc.
 4.º ad i. d. M. Nemo seipsum potest in seipso in gerere

fere et dimensioe in altera et formalis
 fere n. M. et dico Chri in pria dimensioe
 existente huic fere fere sub fere bus
 formalis existente, Chri em ut ait
 S. D. ut loc. ad 2. q. 1. e sub hoc fere
 para ad loc. n. fm prias dimensioes, fm
 dimensioes fere formalis, ita qd
 in corp loco ubi st. ille fere, et ipse
 Chri, et qia fere. Co. puerunt in manibz
 ee et in ore, ideo ipse totz Chri puit etm
 ee in suis manibz, et in suo ore, et certe
 totz Chri in Chri manibz post operacoem
 fere, a nobis salva fide negari n. pot, ut
 go in ore aut ventre ee n. puerit.

Ad 2. dico, nat. etm abhorere manducacoem
 fere in pria fere et ut violacoem prii ee
 naturalis, Chri am in hoc fere n. sic man-
 ducay, s. qntm, sumptz adhuc in lege et
 vng pferat, et ideo de nullo horrore ti-
 mendum e.

174. Ad 3. ante solucoem notandu e, qd fm Pres duplex
 e huic fere sumptio fere et aliud fere
 fere rei et desiderii seu sumptio fere in re,

Et sic dicitur sumptio sacramentalis, et sumptio sacra in voto, et sic dicitur sumptio specialis, quae toties, quoties desiderat fieri, maxime in missa, in qua quilibet omnibus presentibus ut de sacerdos sacramentalis Eucharistia sumit, populus saltem spiritibus eam sumat, dicitur autem sumptio sacramentalis, quia sumitur ipsa sacra sive sibi sibi signa, dicitur vero sumptio spiritualis, quia res sacrae sive gratia accipiuntur, ubi desiderium sacrae est, et tunc ad hoc sacramentum perficere quis impeditur, quae ex causa, unde valde felix est, quod quotidie sibi sibi gaudere potest.

Ad notandum est, quod res sacrae huiusmodi non sunt gratia, sed sunt mentis delectatio. hinc ad 3. dicitur dicitur dicitur loc. cit. ad 3. quod dicitur, est si sibi sibi hoc sacramentum ad augmentum gratiae recipere non valuerit, tamen aliam plenam gratiam, tamen spiritalem delectationem hinc in institutio huiusmodi sacrae, unde ipse noster ait Lucae 22. desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, et quod tamen ad hoc sibi sibi etiam hoc sacramentum sumere potest; sed tamen etiam transmissio antequam: nigris species, quia gratia plenitudo non impeditur quod hinc dicitur dicitur se totum in manibus sacerdotis, quod nec impeditur quod hinc in ore aut ventre.

Quaeritur 2. An si species sacramentalis per miraculum 175. transformata fuerint, tamen sumenda sunt?

et sacra
in dicitur
liber
et ut
hoc sacra
dicitur
res, dicitur
at in
dicitur
re, et
dicitur
dicitur
re manducari
dicitur
dicitur
dicitur
dicitur

R. negative saltem de eo, quod cui sic trans-
formata apparent. Hoc affirmat et rationem
dat S. D. in 4. d. 10. a. 4. pla 3. in 0 ubi sic
ait: Ut facium ut mas facium quere, si-
cut ablutio aqua in banno, et quia corpus
Chri in hoc facio sub specie panis nobis ponit,
ideo ut facium et manducatio: ut ego
in specie panis s. in specie veritatis carnis
apparent, s. in tali specie non habet rationem ubi,
non debet absumi ab eo cui sic apparet, si am-
oibz sub specie carnis apparet, tunc debet cum
reliquis poni: S. D. qui ibidem ad 2. docet, quod si
hoc sacerdoti cum sua hostia gtingeret, aliam pro
integritate sacrificii quod infumtioe, utiqz, specie
qly, gferare dret, et si iterum hoc gtingeret,
iterum gferare dret, et hoc usque tertio, quarto
ta et arbitror gferare amplig non dret, si poset
legi aliam sententiam, quam eodem loco S. D. addu-
cit in tali casu satis probable satisqz, veram,
quae dicit quod in tali casu sufficit praelis manducan
nec pro hoc fiet transgropor gstituois Eulie,
quia ad ea quae frequentig audiant, leges gstant,
nec peccat contra integritate sacrificii, ut sic raabil

iudicij ex fine occulto et gravano Dni dispensare, ex qo ei placuit usq. 3. operatas fees transformare. Eao colligi, Rex S. D. qd Dng hoc sacrom instituerit et sub fee panij et n' carij punendu, in qo fees mutatz per panis n' remaneat, ia hoc sacrom n' e' punendu hinc sacra factu in reliquis observandu.

Quares 3. qibz hoc sacrom laudat 176. qibz negandu sit!

H. de hoc ee idem tenendu qd diximus de sacromis in Gen. et generali peccatori publico n' satis poenitenti sive publice sive privatim petenti hoc sacrom dandu n' e', nec egnicato nec heretico, nec infideli, nec parvulo ante usq. raris, nec pibus amentibz, et hoc sive extra sive in periculo mortis, hoc tenotato, qd in periculo mortis de peccatore n' va' rigorosa poena corpi exigenda e' qm extra illud, in ai ponitudo sincerissima etm tunc necepsio e' glectanda q' ipsi moribunde si et si vero ipse n' rid, deat testimoniu q' eu' audierunt, at advertant ne p'lo testez qm qd ia verile e', sicut falsu testati fuerint, ipsi testes maledicti et sacrilegij

Ei erunt. Peccatori aut privato sacra genio
nō neganda nisi in privato petierit.
vide a. 2^{di} q. 1. huius tract. de necessitate, ob-
gatione. Et in tract. de sac. in gen. sect. 6.
N. 29. Sect. 2. An sit de necessitate sumere hoc sacrum
sub duplici specie, de quo operatur gratia et an maiore
si sub duplici specie sumatur.

Sect. II.

An sit de necessitate sumere hoc sacrum
sub duplici specie; item quando con-
ferat gratiam, et an maiorem, si sub duplici specie
sumatur?

177. Effi. in superioribus incidit fore dictum sit nec ee
de necessitate aut duo precepto extra sacri-
ficium integrandum sumere sacrum Eucharisticum
sub duplici specie, nec sic sumptu causare maiorem
gratiam ex vi sacri, in ea profita tñ fuerat
ex huius dicendis. Huius aut difficultati adhibita e
etiam hoc, quando sacrum hoc operatur gratiam, unum
quod difficile orig. in sumptione utriusque speciei, ex
sacro profita em quod tñ sumptione calicis nova
gratia nō operatur, dubitatur, ne quod effectus sacri
corpi differatur, usque ad sumptionem sacri

calicis, an vero ex sumptione S. Calicis oino nil
 agira? Circa ja' difficulte adverstendu e
 qd' heretici Rom. Eulia in hoc proijue censent
 qd' fideles suos sub una stm specie gunicet qd' dente
 ee preceptu Dni sub utraq. specie gunicandi,
 q'ra pos in Conc. Trid. sess. 21. cap. 1. sic dicit:
 Itaq. Synod. a s'one S. p' edicta atq. ipsius
 Eulia iudiciu et q'uetate seruta declarat
 ac docet nullo dno precepto Laicos et clericos
 n' g'fientes obligari ad Eulie sacrm sub
 utraq. specie sumendu, neq. ullo pacto salva
 fide dubitari pot, qm illis alteriq. speciei quois
 ad salutem sufficiat, na' et si Chy Dns in ult.
 Cena hoc sacrm in panis et vini specie, in-
 stituit, et Ap'lis tradidit, n' ta illa institutio
 et traditio eo tenent, ut oes Chri fideles
 Statuto Dni ad utramq. speciem aujiciendam
 attingan, s' neq. ex sermone illo quid p'anne b.
 rati colligi utriq. speciei gunicem a Dno
 preceptam ee, utq. iuxta varias S. P. et
 Dni interpretat'es, intell'g, naq. q' dixit nisi
 manducaverit carne filii hois et biberit
 eius sanguine n' habitis vita in vobis, dicit
 q'q. si quis manducavit ex hoc pane vivet. i. Trid.

to sacra que
 p'hibent
 recipere, et
 in sp. sub
 unius h'c
 ad an m'it

re hoc sacrm
 a quando
 p'lici specie

dictu' p'one
 extra p'one
 m' Eulie
 caare p'one
 ofita h'c
 ult' actus
 et p'one
 g'p' p'one
 calicis r'one
 s' effect' p'one
 rem p'one

178. Apert. i. Nulla necessitate aut procepto
uno extra sacrificium missae integrandum
sub utroque specie panis et vini fidelibus a
gunicandum; et ideo licet primitiva Eulia
suis fidelibus vel panem etm s. calicem
debat, iure in hunc ritum imutare potuit,
et recte imutavit, pto varia irreveria
pericula qe in sumptione s. Calicis et
evenerunt, et evenire possent. ita Ca.
tholici oes post officio Con: Tridenti lib: sep.
Can. i. dicenti: si quis dixerit ex procepto
Dni l. necessitate salutis oes et singulos
Chri fideles, utramque speciem s. Euchariae sumi:
sumere deo, anathema sit. Et statim Can:
sequenti ait: si quis dixerit s. Eulia catholi:
ca n. iustis causis et rationibus adducta fuisse,
ut Laicos atq. etm clericos n. officiales
sub panis etm specie gunicari, aut in eo
errasse, anathema sit. Ideo h. in Con: Const:
sep. 13. et docuit N. D. hic q. 80. a. 12.
asserens, qd via ex pte summentium summa
regij regoria et cautela ne aliq. auidat

qd cadet in iniuria huius mysterii, et qua vesp-
 cente multitudine Christianum in qua obsequium tenet,
 invenit, et parvum, quia non est huius discretio,
 ut cautela data circa usum huius sacramenti
 adhiberent, ideo provideri a quibusdam Ecclesiis
 observari, ut copula sanguinis non deest, sed solum a
 sacerdote sumatur. in. d. qd summi alii pre-
 ducent. Sufficienter pro veritate aperti qd supra d.
 Scriptura sicut loquitur de effectu sumptionis utriusque
 speciei, ita etiam loquitur de effectu sumptionis solius
 panis, ut patet ex Joannis 6. et ostendit Tridentinus: cap. 1.
 ait: qd se non potest, si utriusque speciei sumptio
 de necessitate salutis foret. Quod ipsum
 etiam suadet, ex nobilitate figuris huius sacramenti
 Agnus sicut paschalis et manna, quae in unica
 specie sumebantur, sicut sanguine, ubi tamen non nego,
 qd in eadem scriptura figura huius sacramenti
 quod subduplici specie exprimitur, ut qd Melchisedech
 panem et vinum obtulit, sed tamen ostendo
 qd idem effectus ad sumptionem unius speciei, quae ad
 utriusque sumptionem a scripturis assignatur, et
 ubi est duplex speciei figura, ordinarie de
 sacrificio agitur, in quo utriusque utraque species dicitur
 prout oportet fieri mandatur.

179. Haec aperte 1.º quia de precepto Domini
Nisi sumptio unius totius Christi et veri
sacramenti Eucharistici, atque in unica specie
panis gratia totius Christi in corpore et
sanguine sicut ferrea et dicta, adeoque et
totum sacramentum sive visibile signum totum gratiam
Christi: 2.º de precepto domini non nisi sumptio
unius speciei. 2.º quia in sacramentis Domini
non praecipitur nisi sollemniter induamur pro di-
versis temporibus reliquit Elicius et Henricus, ut
potest induentiae, sic enim licet Episcopus in primi-
tiva Ecclesia praesentibus immergeret, tamen modo illa
modo neque ab hereticis obfusa, sicut potest
de clandestino matrimonio, ita de eo quod
olim tunc in anno fideles tenebant praesentibus
postmodum obligas reducta est ad seculum tamen,
sicut quia Episcopus Domini in aeterna praesentibus
tamen valide et licite in fermentato praesentibus
erat durante Haeresi Eucharisticae
hoc enim via erant tamen de modo non de sub-
stantia: atque sumptio utriusque speciei sicut

Nō e de sōstia neq. sumptiois sacri sōm
 de expressio et mōdo, iū sicut dictū e,
 q̄ sumit unica sp̄e panis, sumat corp̄
 et sanguinē q̄m ad sōstia n̄ ming qm sal-
 utos: ideo sumptio unig. l. duplicis sp̄e
 extra sacrificandū relicta e eulie dōna-
 tioi, q̄ ut ait Trid: s̄ in poteste h̄t
 salva sacm̄ sōstia ea imutare q̄ s̄
 de mōdo pro temp̄e diversitate et exigia sui.

3° Quia aliā Eulie a Dno satis provisū eest,
 iū n̄ h̄t idonea media ad q̄standa pravitem
 heretica dicente cu corp̄e sub sp̄e panis san-
 guinem n̄ q̄tneri, et q̄ sola sp̄e panis ad
 salute n̄ sufficiat, sicut docent Lutherani
 et alii, iū s̄m q̄trū pateat ex scriptura
 eundē vino vitæ et salutis effectū tribuente
 quicanti sub una panis sp̄e, eem aliquando
 tribuit utriq̄. Et his ratiōibz mōta. Synod.

Trid: q̄ulens etm reverie dōe huius sacri
 usū. Calicis sacri iudixit qm integrū
 ebrū, verūq̄ sacm̄ sub una sp̄e sumerent siq̄
 heretica pravitas Lutheri et aliorū q̄stare.
 Infer, q̄ n̄m sine expressa dispensacōe summi
 Pontificis licitū ee Laicis sub utraq̄ sp̄e

ganicare eo tñ capse exopto si sacerdos
post q̄servatōe statim deficeret et hostis
imineret, nec alig sacerdos spes q̄-
vatas sumere potest, tñ em p̄tr reverētia
sacrami licite et bene ager laicq̄ si tñ
n̄ sciung ultra q̄ spes sumeret q̄leas re-
verētia sacrami, excipere tñ nisi ad hoc
faciendū laicq̄ ab hoste q̄dellēz in-
defectu fidei aut Eulie, ubi potest est
honor fidei q̄m reverētia sacrami in dif-
honor fidei est q̄ positiva cooperatōe
sumenti extra reverētia sacrami, ab hoste
minutata tñ q̄mittere n̄ verò rabi hēz
ab eiq̄m fidei q̄ p̄m tñ p̄m p̄m
et n̄tive se hat. Quare tñ tēz
oes fideles obligari ad sumendū hoc sacram
tñ sub specie panis, adeoq̄ ut n̄m sit licite
dare fidelibz hoc sacram sub specie vini aut
sanguine tñ p̄tr periculum irreverētia
imineret, q̄d aliḡi esusy, tñ extendunt, ut
velint, q̄d neq̄ moribunda hoc sacram sub
specie vini tñ dare sit licite et nisi ois sub
specie panis illud sumere n̄ potest, Atta ut verū
fatear, vidēz sal̄ proble, hoc eo capse fore licite, un̄

quior moribundi ad de procepto dno, extra
 quicandi sub una tm spee panis, et soli de procepto
 Eclie, adeoq, illud videt, fortij: hoc tu intellge secluse
 oi irreveria periculo, et plane satij ducere eigm;
 fava hostia in fluido seu liqido dare, qm sanguinem
 ni forte dicere velis Dno proceptu suu ad talem
 casu n' entendipe, et ideo talem obligacem ge-
 nuerandi n' iminere, sp huius rati nec in scrip-
 turis, nec conciliis habemq.

Exponunt heretici varia ex scrip: ut 1.º Dno 181.
 Joan. 6. dixit: nisi manducaverit; carnem et
 biberitis eiq sanguine n' habitis vitam, ubi inquit
 parla et giungit sanguine cu carne proin Dno
 procepto procipij sumere utraq.

2.º Dnus
 iussit in sui memoria facere qe fecit, unde
 dixit hoc facite in mea gremorave, atq; fm
 dicta ipse sumpsit utraq; spee, mandavit go
 Dno suis silito sumere utraq; speem.

3.º Post sanguinis potestione dixit Dno aplis
 suis: bibite ex eo ser. mandavit go Dnus
 oib; sumere s. Calicem.

4.º Etm apl; 1. Cor. 11. ait: probet am seipsum
 hoc et sic de pane illo edat et de calice bibat
 et statim antea dixit ego em accepit a Dno qd
 et tradidi vobis.

182. R. ad. 1. 1.º Illo textu ad summu probari præceptu
Dni de gunicando corpe et sanguine Dni, qd
utruq; præstat, qd sumptioem etm unice
spei, ut id dicitur, nec illud manducare et
bibere fm Dns alid significat, qm utruq; sumere
et corpe et sanguinem, qd sacra Evangelista
voluit sub pñis tonis utruq; spei gredientibz
explicare p. Dico 2.º fm alios illa gñitioe
nº sumi copulative sº disjunctive. sicut illud
qd Qly dixit in actis aurũ et argentũ
et mihi sicut frus fit nisi manducaveritis
carnem filiũ hois, l. biberitis eig sanguine,
qæ interpretas gñitioem et Qlys 1. Cor: 11. di-
centi: itaq; qd manducaverit panem hunc. l. b.
l. biberit calice Dni indigne, ubi qd to velo Qly
qerte rapinunt alterutru sºm ex de præph
sicut l. spes corpis l. spes sanguinis sumere.
Ad 2.º dico qd duo pot in illo: hoc facite in mea
gmemoracoe gñiderari, sicut gñeracoe et sumptio,
et utruq; si fit et fieri in memoria Dnicæ
pæpitiõis, attm sicut ex iis vobis fm Tridentinu
facta eº ordinacoe Qly in sacerdotibz, qæ nº
attinet ad oes fideles, in individuos, qia neq; per

hereticos oes s't ministri altaris, quare et in
 actibz q'tu legi, electos ee cu populo 7. diaconos
 subministros, qe electio spsacanea fuisse, p' oibz
 ministeriu altaris q'beret p' ita etm sumptis
 utriqz spci n' attinet ex procepto ad singulos
 fideles, s' t'm ad facientes qd Chry fecit fidei
 ad q'serantes seu ad sacrificiu integrandu,
 t'm am ptinet ad fideles, q'm ipsis ab Eulia
 p'mitti; et ideo qia ex grassis cais solo sumptis
 p'esse panis laicis ab Eulia p'mitti, ab ipsis
 hanc sumptide in memoria Dnice p'prios
 celebrari p'cipij.

Ad 3. dicit p' l. 1. cu Layman hic cap. 5. illa vba
 Dni ee t'm instantis n' p'cipientibz p'
 l. 2. referri p'ceptu Dni ad solos q'los ul
 sacerdotes et figmendari integritem sacrificii.
 l. 3. Illis vbis: ad oes fideles directis q'traire
 ipsos hereticos, q' f. Calicem aperunt par-
 sulis n' ee dandum, q'ibz q'erte q'vinum
 innuere to oes n' includere singulos fideles,
 s' em parvuli p'st q'tm fidele, veri; imo qd
 mag' in primitiva Eulia ipsi etm parvulis
 dabz s. Corp, et tr' us ad mdo n' dabz Eulia
 s'ntu s'nt corrigente, q'm Eulia v'be ipsi

etiam heretici observant, si ante Euliam recte
illud imitari possint, cur nō potest et hoc interdici-
cere, ne sicut posthac Carii utraque speciem
sumant?

Ad 4. dico. Illo q̄li s̄bo. alid nō dicit, qm̄ se a
Dno accepit, ut ois q̄i voluerit de pane illo
edere l. de calice bibere, pr̄ se probet
et dignificam̄ q̄sue suae, unde pr̄ceptum
Dni ab q̄lo acceptum nō attinet ad illa con-
iunctioe corporis et sanguinis s̄ ad probam̄
q̄sue, et ideo hic sic probat.

Generatim ad solvendas hereticū obie, nota,
1. qd̄ q̄i facit panis solus sumit sumat corpus
et sanguine. 2. qd̄ si q̄i tenet s̄ q̄i aliquo
claro innunt pr̄ceptum utriusq̄ speciei,
pr̄ceptum illud attinet ad solos sacerdotes,
s̄cu integrandū sacrificiū sicut dicente
Fridentino: s̄cu. Eulia explicare q̄sue et
ex v̄bis antecedentib̄ et q̄sue colligi.

3. qd̄ ordinarie reb̄tis fieri potest in ip̄os
hereticos in eo, qd̄ neq̄ parvulis sacrum hoc
dant, neq̄ q̄osq̄ fideles sacerdotes ee q̄erant,
ut tū de hoc sacramento loq̄as Dns et q̄lis

ipse tradidit, et ipso sacerdotis operavit.
 Apert: 2. Eff: q: gunicat sub utraq: hae maalt: 183.
 et subletr plg accipiat qm ille q: p: una htm
 hae gunicat, in uterq: insubletr unu veru et
 integru corp: et sanguinem adeo: aqale accipiunt,
 Et ideo etm aqale dispositi aqalem graa: percipiunt
 ex vi sacri, nisi forte ex opere operantis, nec
 graa seu effect: sacri in pimento utraq: hae
 differ: ad sumptioe s. Calicis, s: tot: effect: tri-
 buz in sumptioe s. Corpis qmuis exprefig
 ille effect: hae q: gunicatioe s. Calicis. itaqnis.
 Raa 1. p:is e: scilicet qd neuter maiore graam
 accipiat, qia in scripturis ubi de manna qd erat
 figura huius sacri exprefe Exodi 17. 16. dicit:
 Non amplig huius, q: plg collegerat, nec q: ming
 paraverat reperit ming, five go q: in die ve-
 neris collegerit manna amplig five ming, in
 Sabbato in ang: n: hbat altero plg s. ming,
 go Dny testari voluit effect: sacri Exctia.
 Raa e: 2. ex Toiden: Lep: vit. cp. 3. ubi ait:
 fatendu e: nulla graa recipia ad salutem eos
 defraudavit, q: una hae sola accipiunt s
 q: p: go e: qd amplig n: accipit q: dupliam
 hae sumit. Raa e: 3. qia graa sacris

In dicta n' multiplicat, nisi multiplicato
hee morali sacros, atq; q' gunicat sub u-
troq; h'ee n' sumit nisi unam tm h'ee morali
sacros, et p' h'ec sumit unam sacros gunicat
sub una h'ee: q'p. 4.º graa sacros sacros
Eucharistici de rore corporis et sanguinis Christi,
atq; gunicat sub una h'ee tm accipit de
corpore et sanguine Christi, q'nta accipit guni-
cat sub utraq; h'ee utroq; totum: q'p.
5.º Quia tria st in sumptioe utriusq; h'ee
sunt h'ee sacros, corpus et sanguis Dni, et
sacros exprimit, atq; graa n' multiplicat
q' nudas h'ees, ut supra dictu, n' tm q' corpus
et sanguine Dni, q'ia ipse n' ming' integre
accipit sub una h'ee gunicat, n' tm per
exprimioem sacros, n' em sacros q'nt
graa, s' sacros q'nt sacros, alias sacros q'
tm in sumptioe maior graa de, si q'nt
q' in sumptioe q'nt q' effusioem, q'ia tm in sumptioe
exprimit sacros sacros Dni, et p' h'ec
de matrimonio q'nt q'nt, q'nt si q'nt
q'nt, q'ia vba exprimit sacros q'nt
q'nt admittit, q' in utroq; q'nt disposito q'nt graa de,

nilominus quatenus est ex opere operantis plene et distincte
 gratia accipere potest, pro maiore fuerit duracione
 si sub utraque specie communicat pro illo qui sub utraque
 hoc sub una specie communicat, hoc ad rationem
 sacramenti ut minus est accidens quam quod sacerdos
 accipiat maiorem hostiam, laici minorem.
 Ratio autem alterius partis est scilicet quod sacramenti effectus tri- 184.
 bus, totus post sumptionem ipsius speciei, quia tunc sac-
 ramentum operatur, sui effectus quoad est effectus in esse
 sacramenti, atque sacramentum eucharisticum post sumptionem
 ipsius speciei iam est consummatum in esse sacramenti: hoc pa-
 tebit ex apert. 3. m. patet ex dictis, nisi enim sumptio
 unius speciei esset sumptio unius veri et effectus
 sacramenti, sequeretur laicos integrum et verum sa-
 cramentum non sumere adeoque aliquo defraudari, hoc
 autem est contra Tridentinum sess. 21. cap. 3. dicens
 celebrandum esse sub altera tantum specie totum
 atque integrum Christum sumi, neque tamen sumptio
 alterius speciei ex hoc est otiosa, ipsa enim ex-
 pressive significat quod sumitur, et si plene non effectus
 quod est sumptio sub speciebus panis, ipsa est
 sacrificium integrum et denique tribuit sumentibus
 ut ex opere operantis plene de gratia percipere possint.

Nec dicas simpliciter S. Calicis integrari
sacrificium quod est sacrum in ipso sacri-
ficio fit sacrum. 2.° Est S. Calicis
verum sacrum, prout fit ad species corporis
offerat, quia ipse fit verum sacrum, etiam
ad species sanguinis dicit offerri gratia, iam
et ipsa fit verum sacrum.

Dico ad 1. n. c. ad rationem adiectam dico: quod quodvis
sacrificium quod est ad hostiam eius fit sacrum, tamen
non fit eadem species sacrificium et sacrum: et ideo
potest aliquid pertinere ad integritatem sacrificii, quod
tamen non pertinet ad integritatem sacrum, sicut li-
cet ducatus fit aurum, tamen non sequitur quod id, quod ad
integritatem ducatus pertinet, pertinet etiam ad
integritatem auri, ad ducatum enim pertinet im-
proprie imaginis, quae in proprio non pertinet
ad aurum in se auri.

Ad 2. dico S. calicem sive se esse verum sacrum,
sive respectu eius quod sub utraque specie communicatur nec
sacrum distinctum, sicut in factis quod plures hostias
aut micas sumit, licet quolibet hostia et mica
ratione sui fit verum sacrum, tamen non sequitur distinctum

factum et ideo n̄ caans distal graa nec ma- 128
iore, sile e de sumptioe S. Calicis. Certè
si in sumptioe S. Calicis nova graa larg,
aut eouq; effecty facti corpis suspendez,
legere, filto qd qd post sumptioem S. Calicis
adhu micar colligeret Ciborin purificaret
neq; in sumptioe S. Calicis effecty facti
obtineret, s. certè qd micar colligeret tot
novas graas acciperet, qd vix aliq; is
admittet. Igi dicendū qd qd idem sumptio
S. Calicis sit expressior sumptio S. sanguis
n̄ ta alterig sanguis aut copiosior sanguis,
et ideo nec caet maiore graa, nec retardet
effectū S. corpis.

Apertia S. Saccum Eschisticū caet totum 185.
graas effectū in instanti manducaois extrinse
trahiso, qd fees facti ventre attingunt,
ita ta, ut donec in ventre fessifunt eadē
graas qd merito et charitem fumenty phū
auger. jil. e quior Thoisatū d aliū?
Zao d qd facti Evhria e instituta sicut ubi

et potus spiritalis per gratiam ad cibum et
potum corporem, atque cibum et potum corporalem
sine operari, sui effectum generare in ventre.
Sicut ergo de cibo spiritali dicendum est, hoc uno
excepto quod cibum corporem non nutrit toto ef-
fectu suo, sed per alterationem suam, extra cibum
spiritalis tribuit effectum totum suum, cum
non sit opposita aliqua eius alterationi: atque non
obstante, quod sacrum tunc operari totum suum
effectum suum non operari, et per dispositionem
sumentis in instanti illo, inventam, nisi
dispositio ipsa creverit, quodiam spiritus adhuc
existunt, gratia illa per meritum et charitatem
sumentis augetur. Hinc infero, quod
P. Hostia in ore sumpta antequam ad ven-
trem pergerit gratia sacramentalem non operatur,
quia sic non obtinet rationem cibi aut potus
sumpti et nutritivis, ut constat de cibo
et potu corporali qui non nutrit, quodiam
ita in ore tenet, nec ad ventrem demittit.

Egtra ille qj postqum s. Hostial deglutit
 statimq ob debilitem stomachi eandem iteru
 vomeret tu tota graa sacrae obtineret
 qia ut dictu e' cibg fralis oresa effectu
 suu' totu in instanti manducato, iurigi
 tale instans in tali factu sypona, qj qum
 e' q' ei totg effectg sacrae tribua.
 Et ideo beni notanda e' supra insinua
 disparitas cibi corporis et fralis, sicut q' dicit
 corporis n' nutrit, nisi in q'ntu q'ertu in
 substaa uiventi, egtra cibg Eschripticus
 n' nutrit sicut q' sui q'uesioe in substaa
 q'unicanti, s' potig q' q'uesioe i'p'ig q'uni
 cantu in substaa t'ri, unde ipse Chy dicebat
 Augustino ad hoc sacm accepuro: n' tu me
 mutabis in te, s' tu mutaberis in me.
 Unde cibg Eschriptig ad effectu suu' r'amp
 refectioem sp'alem expectare n' dt q'ump
 tioe sp'ecum sacrae, s' statim abq' f
 tingit ad stomachu' dt suu' h'c effectu, et
 q' o'z obios facile solv' p'nt. s. 13. de op'atibg h'c.

Sectio III.

De effectibus Eucharistiae.

186. Circa effectus sacramenti Eucharistici quilibet Florent.
in decreto Armen: in materia de sacramentis sic ait:
huius sacramenti effectus, quoniam in anima operatur digna
sumentis, et adunatio hominis ad Christum: et quia per
gratiam hanc Christo incorporatur, et membris
eius unij, quod operatur et, quod per hoc sacramentum in su-
mentibus digna gratia augetur, omnino ef-
fectum, quoniam naturalibus visibus et potestibus quod ad vitam
agentem corporem sustentando, augendo, re-
parando et delectando, sacramentum hoc quod ad
vitam operatur spiralem, in quo sicut inquit
Urbanus Papa in gratia Salvatoris nostri
reversum memoria, a malo retrahimus,
quod fortamur in bono, et ad virtutem et
gratiam proficimus incrementum, ita Florent:
ex quo patet, quod solum plures esse huius sacramenti
inter omnia 7. excellentiori ut potest ipsi gratia

fonte g'ficiant; effectus, s' etiam illud operari
 totum id q' ad vitam spiralem, q' ad vitam corporalem
 operari circa vitam corporalem. Nam effectus
 hic sequens:

1us Effectus huius sacramenti est augmentum duae gratiae 187.
 + videlicet nutritivae et augmentivae in vitam spiralem:
 sicut enim, ait S. D. hic q. 79. a. 1. Christus in
 mundum visibiliter veniens contulit mundo vitam
 gratiae, sicut illud Joannis 6. gratia et veritas
 + SESU Christus facta est, ita in hoc sa-
 cramento veniens vitam gratiae operari, sicut illud
 Joan. 6. qui manducavit me, vivet propter me.
 i. S. D. Et infra hic effectus ex eo, q' Dominus
 eodem capite dicit: Panis quem ego dabo vobis,
 caro mea est pro mundi vita, atq' spiritalis
 vita est + gratia, q' per hoc sacramentum gratia
 operari. Insuper est sacramentum novae legis et
 collativum gratiae, tam propter effectus, ut patet
 de sacramento in genere, atq' sacra Eucharistia est
 sacramentum novae legis: q' ipsa est collativa gratiae
 tam sibi sui effectus, ut cum gratia i. a. in se patet

faciunt sicut in mortuum sicut dicta. eo
grae 2^a seu augmenti, et quidem sicut in dum
nutritio, saltem in ex dca in ista
hoc facit grae qd est in ee spiritali,
quibus ubi corporalis querat et solitudo
in ee corporali, atq; operas ubi cor-
poralis propria et nutrire: eo etiam
augmentum grae huius facit, et in dca
nutritio: Hinc gutti Trid: sicut. cp. 2.
ait: sumi voluit facit hoc tam spiritali
aiam cibis, eo alio, et qd operas vivente,
vita dicit, qd dixit: qd manducet me et
ipse vivet pte me p. Est haec am hoc spiritalis
nutritio maior et maior fumentium
unio in chro, et inde in ipso augmento grae
ius tribuit ad varia et varia actualia auxi-
lia ad Dei charitem fovenda et gloria a
Dei charite abducentia removenda p in eo
iure sicut dicta de facit: in gen: pte qd est
grae facit.

188.

2us Evchria Effecty e remissio peccati ve-
 nialium et preservatio a mortali. Hoc innuit
 Trid: sep. 13. ep. 2. ubi de hoc sacramento dicit,
 qd sit antithodum qd liberamus a culpis
 quotidianis et a peccatis mortali, preservamus p
 qd etiam docuit S. D. hic cit. q. 79. a. 4. ubi
 hoc infert ex dicto Innoc: 3^{ti} dicenti: qd
 hoc sacram delect veniale et cavet mortale.
 Eas ex S. D. desumi pot, qia hoc sacram
 sumit sub spe cibi nutritivis, unde sicut
 et nutritivum cibi corporalis restauratur,
 qd quotidie et calore naturalem disperdit, et
 sic et qd ex quo etiam mors cavet, ita operatur ut
 cibi Evchristicis sicut restaurat, qd ex
 calore generis humani quotidie in nobis disperdit
 de fervore et substantia charitatis, cuius dimi-
 nutiva sunt peccata venialia, ad partem delectem
 et qd ex quo aia precave a suo interitu et
 morte, qd et qd peccatum mortale, qd hoc sa-
 crament delect veniale et cavet mortale.
 Ubi noto qd venialia delecto pot remitti,

et delevit, sicut ex opere operato et operato,
utroque modo hoc sacrum venialia tollere
et a mortali cavere dicitur. Ex opere
operato quidem, quia ex sua institutione in
vinum nutritum fructus habet, quod potest re-
parare fructus deperditum fervore cha-
ritatis, in cuius privatione potest veniale
confiteri, ex Te. de peccatis. Ex opere vero
operantis quia hoc sacrum se sumentibus tri-
buit varia adhaerentia auxilia ad exercendos
fervidos charitatis actus, quibus mediantibus hoc
reparatur, et refurgit in pristinum dilectionis
gradum, per hunc effectum supradictus explicat. S. D.
cit. a. 4. et 6.

389
Eius effectus est indirecta remissio peccatorum
peccatis dicitur. De hoc effectu S. D. cit. q. a. 5.
sic ait: si hoc sacrum confidetur ut sacrum, habet
quod est effectum uno modo directe ex vi
sacramenti, alio modo quasi ex quodam quomodo
ex vi sacramenti habet alium effectum, ad quem est

institutu: n' e' am. institutu ad satisfaciendu
 s' ad pultu nutriendu q' unice ad Chru et
 membra eig, sicut et nutrimentu unij nutritio,
 s' q'ia haec unitas fit f' charite' ex cuij
 fervore aliquis q'leq' remissioe n' s'olus culpa
 s' etm pena, inde e' qd ex q'leq' per
 q'anda' q'omittat' ad p'p'tem effectu' hoo
 q'leq' remissioe pena, n' q'idem totiq, s'
 s'm mdu sua devotiois et fervoris. i. d. d.
 Cas go e' q'ia sacra directi ali' n' caant,
 qm ad qd s't instituta: Atq' sacra Eschriptur
 in ee sacra et abstractendo a' rae sa-
 crificii n' e' institutu ad satisfaciendu
 pro pena, s' t'm ad nutriendu, proin illo
 directi n' remittit' pena, bene am indi-
 recte, in q'atm sicut q' eigni nutritioem
 s'ralem fervor charitis crescit, p'ba di-
 mittunt' p' ad augm'tu' vero charitiz, et ad
 remissioe cuij q' p'bi, s'cundu' devotioem
 sumentiz pena minuit'.
 4us Effectus e' s'ralis via dulcedo et de-190.

lectas. Eas et f. gratia ad cibum
corporem, si enim corpori ius. corpus de-
lecta, sagina p. generans et ut etiam f.
hoc sacrum operans f. m. ut ius. corporis pi-
ritur in aia hoc f. ltr. delecte, sagi-
na, inebriat p. unde scriptura Cant. 5.
in hanc refectioe invitans dicit: gme-
dite amici et bibite, et inebriamini
charissimi. Et ps. 67. dicit: parasti in dul-
cedine tua paxeri DEUS. Et Gen. 49.
Unquis et panis eius et prebebit delicias
Regibus. Hoc advertens S. P. ut. q. a. i.
ait: ex virtute huius sacri aia f. ltr. re-
ficij, f. hoc qd aia delecte et inebriat
dulcedine dicit bonitas. i. S. P. Hoc
dulcedo profigurabat in manna deserti
qd habebat rem dulcedine et saporis sua-
ritem, insuper si sumu' e' desideriu' gvi-
vere amicis, qis n' delectare in propria
summi Amati sui, q' ei ut pignus f. ltr. huius
suo dilectionis relinqueret semetipsum in cibis

dedit et potu. Cuius huius effectus nota,
quod non omnibus deo, ob 2 plura causa, scilicet
scilicet indecoros fumentis, ad terrena dif-
fracti et venialiter peccant, 2. Item
aliquando sine culpa ad maiorem virtutis
probationem aliquibus ad tempus ista dulcedo sub-
trahit.

5. Effectus est, quod hoc sacrum praestat fomitem ^{191.}
peccati praestat refrigerium cupiditatis et amore
capitis. Hunc effectum innuit S. P. ut. q.
a. b. ad 3. dicens: licet hoc sacrum non directe
ordinetur ad diminutionem fomitis, diminuit tamen fo-
mitem ex quodam specie in quantum auget cha-
ritatem, quia sicut dicit Aug: in li: 83. in
quodam
Augmentum charitatis est diminutio cupiditatis.

1. S. P. Idem h. Zachariae q. ubi dicit de
hoc sacramento: quod est bonum et quod pulchrum est nisi
fructus electus et vinum germinans virgines.

6. Effectus est immortalitas et resurrectio
corpore, et specialiter huic sacramento tribuitur
post coniunctionem carnis Domini vere vivificativa

in carne nra. Hunc exprimit
Joan: 6. dicens: qui manducatur mea
carne et bibit meum sang: et vita aet:
et ego resuscitabo eum in novissimo die.
Ego et, qui effectus huius sacramenti est gloria
aie, quo et gloria corporis post diem iudicij
ubi oia in suo effectus erunt, et dicitur in
Te: de Beatitude.

7.us Effectus est adeptio sempiternae gloriae
et perseverantiae finalis, de hoc ait Joan: 6.
si quis manducaverit ex hoc pane vivet
in aeternum, vita autem aeterna est vita gloriae
quo perseverantiae finalis superius, quo sequitur
quod huius sacramenti effectus etiam est perseverantiae
finalis et gloriae adeptio, unde Ecclesia in
aliquo Hymno canit; et futurae gloriae no-
bis pignus datur, et recte hoc in sacramento
sacramenti in Domino confortamur, et contra
omnes Demonis astutias fidei et virtutibus
armamur, et in se ipso rationem

viatici obtinet, ut sic optime pignus salutis
et futurae dicat. Hic est effectus huius sacri,
propter quod generat totum id propter sacrum.
hoc quod ad vitam spiritalem, quod ubi corporalis
quod ad vitam corporalem. Ut Floren: ait,
neque in hoc difficultas parat. S. F. de ministro
sacri Eschistini.

Sect: IV.

De ministro sacri Euchristej.

Minister Euchristej alig e illud officium, alig
illud solum dispensans: et am circa minist- 192.
tru officium hanc dogma fidei te-
nendum, nec alterum nisi eum, qui ordine
et gradu gaudet sacerdotali, unde recte
Con: Trid: contra Lutherum impie docentes
oes fideles ex vi characteris optimissime
sacerdotes et potestatem exercendi hanc, quam
tu exercere non drent, nisi qui electi s. Ioh. 29.
ep. 4. dicit: si quis oes christianos promissum novi
foederis sacerdotes ee, aut oes pari ius se

poteste prali perditos aformet, nicalit
facere videt, qm Eulphica Hierarchie
ga e' ut castru' aries ordinata qfun-
derep ita Trid: Eandm verite' p'p'ua
Eulie traditio qformat, unde n' solum Clemen,
Rom. li: 2. q'ntuocem op. 3. aperit circa
q'feraoe, q' q'iq' laicq' sine sacerdote
eligit q'era, in a nites q'era: s' etm in
Con: generali Latheran: et h' q'lo: firmis
de p'ma Trin: his v'bis h'z d'f'ra: hoc sa-
crum nemo p't q'ficere nisi sacerdos qui
rite fuerit ordinatq' sm claves Eulie pas
ipse q'cepit q'ly, educe, furep'orib' IESU
Chrus. ita ibi. Hoc etm q'mendat ip'a q'fi-
cii dignitas, si em in veteri lege ubi bruta
aialia imolaban, nemo sacerdotu' sibi p'uit
sumere honorem ex populo Israel, nisi q' ex
tribu Levi erat vocatq' sicut Aaron ga oae
unq'q'q' f' delictu' in lege nova sibi s'lm su-
mere p'uit honore, et ip'su' agnu' imolatu'
imolare valeat. R'oe' dat S. D. hic. q. 82.

a. i. qd hoc sacrum est ha dignitas, qd n' officij
 nisi in psona Chri, qicq am aliqd val: de agere
 vult in psona alterij, neq' pot' est ab altero
 huius potestem augetur, ad hoc am qd aliquis
 aliuus agendi potestem huerit, n' sufficit
 qd sit quodocq; in familia eig ut membru
 s' requir; expressa delegas, ut p'tt in orbz
 legationibz, cu' igi qd hoc qd qis p'tize h'm
 apumaz in familia Chri ut sit reijere a
 Chro motu et fru p'ralem, neq'ign tu orbz
 p'tatis expresse delegat ut p'nt in noie Chri
 qficiere corpz Chri, s' h'm ius, qibz in ordinase
 sacerdotali dij: auipite potestem in Eulia
 Dei offerendi missas tal' pro viris qm de-
 functis, q' sequit e', qd n' aliu nisi sic ordinati,
 et a tali ordinati, q' huius potestem hab, p'nt
 ministri qficiendi huius sacromi. Hoc g'ostagn
 iarto supposito.

Hic h'm de ministro dispensante hoc sacrom 193.
 dicendu e', iura qd quidem faute p'tt, mi-
 nistru ex officio ee solum sacerdotem, q' solz
 h't q'ferandi potestem, de hoc dicit S. D. ut. q.

a. 3. ad sacerdotem pertinet dispensatio corporis
Christi quibus tria: primo quia sicut dictum
est ipse consecravit in persona Christi, ipse autem
Christus sicut consecravit corpus suum in eodem,
ita et alius sumendum dedit, unde sicut
ad sacerdotem pertinet consecratio corporis Christi
ita ad eum pertinet dispensatio. 2.º quia
sacerdos constituitur mediator inter Deum et po-
pulum, unde sicut ad eum pertinet Deo po-
puli dona offerre, ita pertinet ad eum
dona sanctificata deus populo tradere.
3.º Quia in reserva huius sacramenti à nulla re-
tingitur nisi consecrata, unde et corpus et ca-
lix consecrantur, et manus sacerdotis ad tangendum
hoc sacramentum unde nulli alii licet tangere
nisi in necessitate, puta si caderet in terra,
et alia necessitates, ca. i. l. d. dicit etiam Tridentinus
quod iste mos, ut sacerdotes celebrantes se ipsos
quarierent, laici vero à sacerdotibus l. com-
munionem auferent ab ipsis Apulis defendit.
194. Nihilominus quoniam ex officio sacramentum Eucharistiae

dispensare quod sol. sacerdoti, in ex gmi pioe
 sacerdotis in aliqua graviore necessitate id etiam
 quod Diacono, cuius olim officium erat dispen-
 sare s. sanguine. ita quis in S. D. cit. o. 3. ad.
 dicente: Diaconus qui prius ordini sacerdotali
 aliquid participat de eius officio ut sicut dispensat
 sanguine n. am. corpi nisi in necessitate iubeate
 presbytero s. Ep. i. S. D. hoc etiam h. ex
 Con. Carthag. et. Can. 38. his verbis: Diaconus
 presente presbytero Eucharistia corporis Chri-
 sti necessitas cogat, usque erogat. Et hoc
 etiam hodie locum habet post Alex. sem, Du-
 rande, Soto, Henriquez, Suarez, docet
 Layman hic cap. 7. quod nunc necessitas
 variis obligat sacerdotibus sal. auctis: extra
 necessitatem aut. n. licet, imo ut ait Laym:
 loc. cit. q. hoc sic presumet saltem sine
 licentia sacerdotis et p. auct. autoritate irregu-
 laritatem propter mortale incurreret pro-
 sumens ministrare in ordine q. ex officio
 q. n. h. Et nota q. eodem loco dicit
 Laym. his verbis: Ceterum in necessitate case

corpus
 sicut dicitur
 i. i. p. am.
 in con
 unde sicut
 corpus Chri
 2. q.
 Dicitur etiam
 hinc dicitur
 in ad
 p. dicitur
 mi i. i. re
 corpus et o
 is ad sanguin
 et sanguine
 et in hinc
 dicitur etiam
 ante sicut
 dicitur hinc
 hinc dicitur
 in Eucharistia

go infirmo in mortis ardo constitutus
quoniam et si proprius sacerdos adest
l. presens n. iud. l. quoniam deferre
noluit etiam alterimittere. p. iniquitatem,
tunc quilibet alius sacerdos l. secularis
l. regularis, eo am. absente. etiam Diaconus
deferre potest, p. licentiam quam ipsi Canonici
et presumpta vltas superioris huius et
Pape in tali casu tribuant. ita Laym.
ui et ego subscribo, in in tali casu sit in
posse pro receptu dno de quoniam
infirmus etiam gratia pro sacerdotis iniquitate
aut impiam in in tali casu licentia tribuat
Pontifex. Atque hoc agere Diaconus potest
quod ex officio, p. tunc quod ex quoniam, et hinc
et disparitas in dispensationem sanguinis et l.
corpis, l. sanguinis enim quoniam in vase, et ideo
n. oportet ut quoniam a dispensante, extra
l. Corpus a dispensante quoniam: unde ex
officio Diaconi et quod quod quod dispensatio
l. sanguinis, et etiam de casu l. corporis in

vafufo de loco ad locum, n' h' difpenfas eiq'dm
S. corporis p' h' g' h' t' u' in ea difpenfate neceffie,
unde hoc p' h' h' m' ei g' h' t' u' in neceffitate et
ex g' m' i' f' i' o' e' p' r' u' f' a' e' r' d' o' t' i' s.

Cum etiam difpenfas huius facramenti fit artus 195:
iurisdictionis ad hoc ut licite difpenfetur
neceffaria e' licentia parochi loci aut Epi aut
Papae excepto cafu neceffitatis extremae,
ubi p' i' f' f' a' l' l' u' l' i' a' t' o' i' b' u' s' f' a' e' r' d' o' t' i' b' u' s' l' i' c' e' n' t' i' a
da' a' d' m' i' n' i' f' t' r' a' n' d' i' t' u' r' h' o' c' t' u' p' o' n' i' t' i' o
facram' n' h' t' neceffaria e' licentia expreffa
p' f' u' f' i' c' i' t' r' a' a' b' l' i' t' e' p' r' a' f' u' m' p' t' a' f' i' n' e' q' u' i
hoc facram' adminiftrat, p' fe loquendo videt
gravid' peccare, i' u' i' u' s' a' l' t' e' r' i' g' i' n' g' r' a' v' i
violet, t' u' i' n' a' d' v' e' r' t' i' a' i' n' g' i' d' e' r' a' a' p' o' f' e' r' i' g'
exufat a' m' o' r' t' a' l' i' u' n' d' e' p' o' t' e' r' i' t' e' x' u' f' a' r' i' a'
m' o' r' t' a' l' i' o' i' s' i' l' l' e' q' u' i' n' o' i' n' o' q' u' i' n' c' i' t' h' o' c' a' l' t' e' r' u'
male latente, et h' e' r' a' a' b' l' i' t' e' f' y' r' e' s' f' o' r' e
i' n' v' i' t' u' t' . T' e' n' e' n' a' m' p' a' r' o' c' h' i' f' u' i' s' p' a' r' o' c' h' i' a' n' i' s
f' u' b' g' r' a' v' i' h' o' c' f' a' c' r' a' m' e' n' t' i' a' d' m' i' n' i' f' t' r' a' r' e' f' i' f' t' i' n
p' e' r' i' c' u' l' o' a' u' t' a' r' t' i' c' u' l' o' m' o' r' t' i' s' a' u' t' a' l' i' a' s
e' m' e' r' g' e' n' t' e' s' a' l' i' q' u' a' c' a' s' g' r' a' v' i' p' e' c' c' a' n' d' i' ,

g' f' i' t' i' b' u' s'
e' d' o' s' e' s' t'
e' d' e' f' e' r' e'
e' p' i' n' i' g' i' t' a'
p' f' o' u' l' a' r' i'
e' t' i' a' m' D' i' c' e' n'
p' p' i' o' f' o' r' m'
i' o' r' i' s' f' i' o'
t' i' t' u' l' o' g' e' n'
e' t' i' a' m' p' o' t'
g' u' a' r' a' n' t' e'
e' d' o' c' t' r' i' n' a'
l' i' c' e' n' t' i' a'
D' i' c' e' n' t' i' a'
i' n' f' i' o' r' i' s'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'
p' a' r' o' c' h' i' a'

in tempore est; et non ministrare dat
in periculo mortis, si viderent subdito
sine huius sacramenti sumptione perituros:
tunc quia rursus facilius est in hac re-
cipite absolutio sacramentalis uno tunc
aut altero puto sacerdoti gressu, en-
cusabi sacerdotibus à quibus fidelium
sive aliorum gressu, si sibi de vita
timeat, aut se aliis recipi fore
provideat, non enim recte extendi ad talem
eventum preceptum dicitur de quibus in
periculo mortis.

196. Quod si sacerdos ipse in periculo mortis
incidat et S. Viaticum sumere velit, si alius
sacerdos huc non fuerit, satis et decentius
est, ut ipse sibi sacrum Dei Corporis dispenset,
quoniam ut illud à Diacono accipiat, quod si tunc ipse
ad Eucharistiam infirmis accedere non potest,
recte potest accedere, ut sibi à Diacono S. Viaticum
in iudicio deferat, delata autem si potest, ipse

et se ipse sumat, n. et diaconu, qd si vero
 se ipse sumere n. pot, sumat a Diacono,
 n. qd iurisdictionis actu si simplex ministerium
 exerente, n. eum Diaconus e mediator int
 DEUM et sacerdotem, si ipse sacerdos e me-
 diator, se int, populumq, ac DEUM.

Quid si extra periculu mortis sacerdos s.
 Synani sumere velit extra missa, sat
 probz et tuta sentia e, qd sibi ipse s. Hos-
 tia sine oi peto dispensare pot, hoc em
 agere nullo iure indij, et alia sacerdos
 in sacrificio se ipsum s. Hostiam sumit,
 et extra sacrificiu suis manibz alia dis-
 pensat, ut go sibi dispensare n. pot!

Putant etiam n. improbitr plures Dnes clerico
 goqz minori, imo et laico in extrema ne-
 cessitate licitum ee et sibi et alia seclusa
 scandalo, et absente sacerdote ac Diacono
 hoc sacrm dispensare, ut sicut hoc nullo
 iure pro tali necessitate legatz indictu,
 ita docet Laym. ut: cap: 7. n. 6. post alios,

ui in Soly Henricus et alii gradunt
fauit in pro sentia Laym. qd ut h' ex
S. Dapilio, Nigkoro et alius iste mos
fuerat primitiva Eulio, et fidelibz
dary S. Hostia domus referenda, et pro
orta neceffite fumenda. Vide Laym. loc. ut.
Et nota qd S. Canones q' hoc iudicere vi-
dent n' loqan, ex supposito talis neceffite,
p' extra illa. Cateru' etm notandu'
e' parochis, custodibz, qd ipsis incumbat
sedula sollicitudo, ne S. species in ciborio
diutius reseruate corrumpant, et ideo ipsis
precipit, ut singulis mensibz antiqua species
t' sumant l. sumi curent, et novas q' fecerit
curent: et quoz arbitrio hanc obligationem
n' parere neceffitatem sub mortali si n' ni-
min' differre eigni cibori purificatione, in q' i' pa-
negligia nimul differunt, eozq' ut corrumpant
a mortali excusandi haud erunt corruptionis
species rei, q' in honore huius S. sacri observanda,
et in presenti dicta sunt D. 2. de Misa sacrificio.
afolring 22 Aprilis 1717.